

TRANSITION TO MULTILEVEL HIGHER EDUCATION: CHALLENGES AND PERSPECTIVES

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-66>

НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН В РЕСПУБЛІЦІ ТУРЕЧЧИНІ

Відімска К. І.

*старший викладач кафедри міжнародних відносин
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

В сучасному інформаційному суспільстві, в якому знання як ключовий чинник ефективного високотехнологічного виробництва набувають пріоритетного значення, відбуваються суттєві зміни у функціонуванні національних систем вищої освіти. Серед них найбільш впливовими визнаються наступні зміни:

– суспільно-демографічні (зростаючий попит на вищу освіту, прийняття на роботу іноземних кваліфікованих фахівців, широкий доступ до освіти іноземним студентам);

– нормативно-правові (прийняття нових законів про освіту та про вищу освіту, утвердження переліку спеціальностей та національної рамки кваліфікацій, розробка та оновлення освітніх стандартів);

– організаційно-педагогічні (нова система управління системою вищої освіти, оновлені принципи корпоративної культури та керівництва структурними підрозділами закладів вищої освіти, нові концептуальні засади й педагогічні умови навчання здобувачів, варіативні та більш гнучкі способи організації освітнього процесу);

– технологічні (комп'ютеризація, розвиток Інтернет-технологій, розширення дистанційних форм і методів навчання, впровадження електронних підручників, засобів мультимедіа тощо).

Крім того, національні системи вищої освіти повномасштабно реагують на процеси глобалізації та інтернаціоналізації, що переважно зумовлено пріоритетом Болонських ініціатив та інтенсивним розвитком європейського освітнього й наукового простору. Як наслідок, упродовж двох десятиліть XXI століття простежуються певні тенденції розвитку вищої освіти, серед яких правомірно виділити такі:

- орієнтація структури та змісту навчальних планів і програм на міжнародні перспективи;
- зростання ініціатив, спрямованих на підтримку міжнародних проєктів;
- посилення мобільності студентів за рахунок навчання та практики за кордоном;
- розширення можливостей студентів, викладачів та науковців для вивчення і використання іноземних мов під час здійснення пізнавальної, професійної та науково-дослідницької діяльності, підготовки фахівців до міжкультурної комунікації, міжнародного партнерства та співпраці тощо.

З огляду на зазначене вище, значно зростає актуальність проблеми оновлення змісту, форм і технологій професійної підготовки майбутніх фахівців з міжнародних відносин, оскільки реалізація пріоритетів і національних інтересів у сфері зовнішньо-політичної і зовнішньоекономічної діяльності, зміцнення позицій та авторитету певної країни на міжнародній арені, забезпечення її національної безпеки залежать від розуміння та їхньої здатності орієнтуватися у світі, що стрімко змінюється, їх спроможності аналізувати і прогнозувати нові зміни, готовності до міжнародного діалогу та міжкультурної взаємодії. І в цьому напрямку привертає увагу досвід університетів Республіки Туреччини з організації професійної підготовки бакалаврів та магістрів з міжнародних відносин, який доцільно використовувати в українських закладах вищої освіти.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що останнім часом система професійної освіти фахівців-міжнародників в Республіці Туреччині дуже швидко та ефективно розвивається, про що свідчить стрімке поліпшення стану економіки країни, високий рейтинг турецьких університетів серед закладів вищої освіти світу, який визначається за такими критеріями:

- нормативно-правовий (законодавчі акти, що регламентують підготовку бакалаврів та магістрів з міжнародних відносин);
- організаційно-педагогічний (навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, науково-методичний супровід освітньо-професійних програм);
- змістовий (зміст підготовки фахівців-міжнародників за окремим спеціальностями/спеціалізаціями; перелік обов'язкових та вибіркових компонент освітньо-професійних програм на рівні бакалаврату й магістратури);

– технологічний (форми, методи, засоби, освітні й інформаційні технології, що використовуються для формування інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей випускників);

– результативний (моніторинг якості освітньо-професійних програм, моніторинг професійної активності професорсько-викладацького складу та якості їхньої науково-педагогічної діяльності, моніторинг якості академічних досягнень та професійних здобутків випускників) [1, с. 280].

Цьому у Туреччині сприяв Закон «Про вищу освіту» № 2547, згідно з яким Національна кваліфікаційна рамка Туреччини складається із 8 освітніх рівнів, передбачаючи підготовку фахівців в університетах на рівнях бакалаврату, магістратури та докторантури. Крім того, дотримуючись настанов Афінської декларації «Міжкультурна освіта: управління різноманітністю, зміцнення демократії», турецький уряд багато уваги присвятив питанням набуття відповідної професійної компетентності всіма випускниками, хто впроваджує в практичну діяльність знання та вміння з міжкультурної комунікації та освіти. При цьому наголошувалося на тому, що навчання у закладах вищої освіти всіх категорій фахівців має здійснюватися на основі співпраці (cooperative learning) в групі (sociallearning) з обов'язковим дидактичним елементом «навчання спільно жити» [2, с.]. Зокрема, зазначалося, що фахівці-міжнародники, як професіонали в сфері міжкультурної освіти та комунікації, мають вміння виконувати різні ролі – дипломата, радника, партнера й управлінця людськими ресурсами, вміння керувати різноманітністю, що означає здатність і готовність працювати з групами людей різних рас, національностей, віросповідань і переконань.

Таким чином, міжкультурна професійна освіта майбутніх фахівців з міжнародних відносин в університетах Туреччини здійснюється останнім часом у контексті спрямованості на прагнення привести у відповідність до європейських норм не тільки систему вищої освіти, а й економіку, право, управління, соціальну сферу, що зумовлено продукуванням ідеї побудови сильної турецької держави на основі модерністської політичної ідеології Кемаля Ататюрка. Остання ґрунтована на шести провідних принципах: республіканізму (ідеал конституційної демократичної республіки); національного патріотизму (ідеал національної держави, яка патріотично виховує своїх громадян у дусі відданості нації); народності (боротьба проти класової нерівності і станових привілеїв); лаїцизму або секуляризму (світський характер держави та відділення держави від ісламу); державного регулювання (побудова змішаної економіки при домінуючій ролі держави).

Таким чином, пріоритети якісної міжкультурної фахової освіти майбутніх фахівців-міжнародників ґрунтуються на трьох засадах: наукове дослідження, професійне навчання та практична підготовка-стажування, що передбачає розширення переліку міжнародних дисциплін, застосування найсучасніших технологій, вивчення декількох іноземних мов, активізацію діяльності перекладацьких студій, організацію виробничих практик на базі діючих міжнародних організацій, оплачувані стажування.

Література:

1. Василюшина Н.М. Теоретичні і методичні засади крос-культурної освіти майбутніх магістрів сфери туризму України та Туреччини в умовах євроінтеграційних процесів: Дис. ... доктора педагогічних наук /13.00.04. Національний авіаційний університет, Київ, 2021. 655 с.
2. Третько В.В. Формування професійної компетентності фахівців міжнародних відносин. Збірник наукових праць НАДПСУ. Серія: педагогічні та психологічні науки. 2015. № 1(74). С.279–292.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-67>

ПЕРЕХІД ДО БАГАТОРІВНЕВОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ладанівська І. Ю.

*асистент кафедри іноземних мов для природничих факультетів
факультету іноземних мов
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

Багаторівнева система вищої освіти зумовлена необхідністю нашого суспільства, адже воно спрямоване на те, щоб освіта стала доступною для всього населення. Освіта є надвичайно важливим інструментом сьогодення, кожен може вибрати освіту в залежності від своїх здібностей, нахилу до тієї чи іншої спеціалізації, можливості та бажання. Конституція України регламентує, що кожен має право на освіту. Повна загальна середня освіта є обов'язковою. Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої,